

megállapítása — így többek közt az a kísérlete, hogy „A piros ruhás nő” boldog-végjellegű befejezését művészi értékű megoldásnak tüntesse fel — erősen vitatható.

Összegzőképpen csak előző megállapításunkat ismételhetjük: szerencsésebbnek tartottuk volna a kiadó választását, ha az újrakiadásra nagyobb joggal igényt tartó szerzők — Cholnoky Viktor, Tabéry Géza stb. — művét adta volna kezünkbe.

A hátsó fűlszövegen olvashatjuk a „magyar elbeszélők” sorozatban eddig megjelent művek listáját, itt szerepel Cholnoky Viktor is, *Piroska* című regényével. Csakhogy a Piroskát Cholnoky László írta!

Közszeghy Péter

Módszertani tanulmányok I. A Nyitrai Pedagógiai Fakultás Irodalomkommunikációs és Kísérleti Kabinetjének évkönyve. 1974. Szerkesztette Révész Bertalan. Bratislava 1974. SPN. 232 I.

A szlovákiai magyar tannyelvű iskolák módszertani problémáival eddig a Nyitrai Pedagógiai Fakultás Magyar Tagozatán 1970-ben létrejött Kísérleti Módszertani Kabinet foglalkozott a legeredményesebben. A fiatal főiskolai intézet tudományos törekvéseit, eredményes munkássát a számtalan publikáción kívül a Módszertani tanulmányok I. című kötet fémjelzi a legjobban.

„... az évkönyvvel is dokumentálni kívánjuk tudományos munkánkat, és azt a törekvésünket, hogy fókuszává szeretnénk válni a hazai magyar módszertani kutatásoknak” — írja Révész Bertalan a bevezetőben. Az évkönyv anyaga az együttműködést tanúsítja, ti. a nyitrai intézet munkatársain kívül a szlovákiai rokon intézetek kutatóinak álláspontját, eredményeit is közli.

A tanulmánykötet magyar és szlovák nyelven írt dolgozatokat tartalmaz. A szlovákiai magyar tannyelvű alapiskolák nyelvi tárgyainál előforduló sajátosságokról ír Mócsi Ferenc, a „kétnyelvűséget is bíró anyanyelvi alapozás” korszerűségét sürgetve. Bertók Imre a magyar és szlovák főnevek, valamint a melléknévek komparatív módszerrel való tanítását taglalja, Kovács László a diglosszia (a „nyelvjárás és a köznyelv egyidejű ismerete, amelyeket reflexszerűen vált a beszélők nagy része akörnyezet hatására”) állapotának fölmérését és megfigyeléseit vizsgálja a szlovákiai magyar alapiskolák tanulóinak és tanítóinak a beszédében.

Az irodalomtanítás központi kérdése a műelemzés, amely az irodalmi alkotások feldolgozásának alapvető formája — az egyik legigényesebb tudósi és tanári munka. A korszerű irodalomtanítás egyik fő vívmánya,

hogy a puszta adatok, kész megállapítások helyett a műelemzés került az irodalmi órák tengelyébe. A tanulmánygyűjteményben Csanda Sándor két Balassi- és egy József Attila-költeményt mutat be. Valamennyi elemzési szempont közül a műközpontú szövegelemzést tartja a legfontosabbnak, különös figyelmet szentelve a szóképek vizsgálatának. A versek stíluselemzésekor a szerző nem szakad el a műfaji, szerkezeti, verstani és más szempontú vizsgálatoktól sem, és sikerül igazolnia, hogy a stíluselemzés nem csupán a forma vizsgálatát jelenti, mert „a költemény nyelvében rejtőzik a tartalom, a maradandó művészi igazság is”.

A szlovákiai magyar alapiskolák tanulóinak irodalmi érdeklődését vizsgálja Szeberényiné Z. Judit. Az irodalmi nevelés esztétikai nevelésben elfoglalt szerepének hangsúlyozása után a szerző az irodalomszociológiai felmérési eredmények felhasználásával elemzi az irodalomtanítás legfontosabb munkaformáját, az olvasást. A dolgozat második részében négyévi kutatás eredményeit találjuk. A tizennégy vizsgált iskolából szerzett adatok az olvasás és a szabad idő, az irodalmi érdeklődés nemek szerinti alakulása stb. szempontokra koncentrálnak. A kétszeri felmérés az olvasás iránti érdeklődés emelkedésének megfigyelését, továbbá a számos táblázatba foglalt adat a régebbi és az újabb kutatások egyéb jellegű összehasonlítását teszi lehetővé.

A tanulmányokban föllelhető szempontok, eredmények újabb feladatok körvonalait rajzolják meg a szlovákiai magyar módszertani kutatásokban.

Alabán Ferenc

Varannai Aurél: Angliai visszhang. Bp. 1974. Magvető K. 192 I.

Nem újkeletű az a tapasztalat, hogy a hivatalos, közismert irodalomtörténet mögött ott lappang egy másik, mondjuk így: néma irodalomtörténet is. Az idő múlásába, a feledésbe, leginkább pedig a soha nem-ismertségbe merültek művek irodalomtörténete ez.

Ezt találjuk Varannai Aurélnak a címben megjelölt kis könyvében is. Századokon át számos „visszhangját” fedezi fel az angol irodalomban a korabeli magyar élet eseményeinek, alakjainak, ugyanakkor angol irodalmi jelenségek számbavételét hazánkban, s ezeket tárja eléink magvas, élvezetes feldolgozásban.

A „Dózsa-legenda” a XVIII. századi költő, *Goldsmith* egyik metaforájában mint közismert fogalom bukkan fel, a Leydenben a megelőző században megjelent „*Respublica Hungarica*” alapján... A XIX. század első felében George Stephens háromkötetes re-